

Комунальний заклад «Вінницький ліцей №21»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради

Протокол № 1 від 28.08.2024

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 5 К Л А С

70 годин (2 години на тиждень)

Навчальна програма укладена на підставі Модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН №795 від 12.07.21).

https://drive.google.com/file/d/1MRfi5sRENH_yVuxtZ_Lh0IyYvHPKekP9/view

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Українська література. 5 клас» (автори: Марія Чумарна , Наталія Пастушенко « Українська література: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан , - 2024.- 200 ст.)

https://bohdan-books.com/upload/data_files/tmp_catalog/978-966-10-6678-5_ukr-lit-5kl.pdf?srsId=AfmBOopz1XYo4ZtWnrpOlVS1IhSr7YR8sbe5902DDYCTp0u1aMBzdGev

I ВСТУП

Навчальна програма створена відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, відповідає меті й ідейним засадам цього документа та реалізує результати, окреслені в ньому. Ураховано положення Типової освітньої програми для 5–9 класів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (зі змінами, наказ МОН №1120 від 09.08.24), а також Робочий навчальний план комунального закладу «Вінницький ліцей №21».

Програму створено на основі модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 795 від 12.07.2021) за підручником «Українська література. 5 клас» автори: Марія Чумарна, Наталія Пастушенко «Українська література: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, - 2024.- 200 ст.)

Місце української літератури в змісті базової освіти визначається насамперед специфікою літератури як мистецтва слова. Навчальний предмет «українська література» сприяє формуванню Духовно-ціннісних орієнтацій учня, культурно-пізнавальних інтересів, художнього смаку. Література розширює обрії пізнання світу через ознайомлення зі скарбами народної мудрості і звичаєвої культури. Мотивуючи до читання, уроки літератури розкривають в дитині її вольові і моральні якості, творчий потенціал, утверджують гідність і самоповагу. Літературні твори сприяють розвитку внутрішнього світу особистості, допомагають їй вирішувати проблеми співжиття і взаємодії у соціумі. Сприймання літературного твору розвиває комунікативні і творчі уміння, створює умови для осмислення своєї діяльності, поведінки, цінностей. У спілкуванні учні набувають емоційно-ціннісний досвід, поглиблюють погляди на світ, засвоюють культурні традиції, розвивають свою культурну ідентичність і соціокультурну толерантність.

Мета курсу: розвиток читацької грамотності, збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, формування мотивації до читання, ціннісних орієнтацій і ставлень, творчої самореалізації, гуманістичного світогляду учнів для духовного, культурного та національного самовираження.

Завдання:

- розвивати читацьку грамотність, набути у початковій школі;
- виховувати вдумливого читача, здатного розуміти цінності, відображені у художньому творі;
- розвивати образне мислення, художній смак;
- поглиблювати уміння аналізувати елементи художніх творів, інтерпретувати і оцінювати їх;
- розвивати уміння співвідносити зміст, проблематику творів зі своїми почуттями, досвідом і цінностями;
- формувати естетичне сприймання художнього тексту і розуміння його виражальних засобів;
- розвивати емоційний інтелект;
- розвивати творчі здібності школярів, створювати умови для саморозвитку вільної особистості, адаптованої до умов сучасного життя;
- розвивати уміння і навички мовленнєвої діяльності, збагачувати словниковий запас учнів;
- поглиблювати уміння працювати з різними видами інформації, зокрема й електронними, здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність;
- формувати в учнів активну громадянську позицію, патріотизм, повагу до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови; – плекати в учнів любов до рідного краю, відповідальне ставлення до довкілля.

Результатом вивчення української літератури в основній школі має стати не сума розпорошеної інформації, а сформована здатність учня/учениці комплексно використовувати набуті знання, уміння, навички в різноманітних життєвих ситуаціях і в процесі соціальної адаптації до умов сучасного мультикультурного і різнополярного суспільства.

II ЗМІСТОВА ЧАСТИНА

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навального предмета	Види навчальної діяльності
Вступ. Художня література і народна творчість як світ цінностей (2 год.)		
Формулює запитання, щоб уточнити розуміння тексту; висловлює власні враження, викликані прочитаним/почутим; висловлює судження про актуальність творів усної народної творчості на основі власного і чужого досвіду;	ВСТУП Сила слова і думки в житті людини. Слово як носій життєвої енергії. Життєтворча і руйнівна сила слова. Комунікативна роль слова для взаєморозуміння і взаємодії між людьми. Поняття про фольклорний твір.	Висловлювання власних думок про силу та роль слова, усної народної творчості в житті людини; розмірковування про вплив усної народної творчості на вибір життєвих пріоритетів, моральних цінностей.
ставлення: цінування української літератури і народної творчості як чинника національної та громадянської ідентичності, носія духовних цінностей народу	Український фольклор як джерело інформації про моральні та духовні цінності українського народу. ТЛ: усна народна творчість (фольклор).	
ТАЄМНИЦІ ЛЮДИНИ І СВІТУ. Морально-етичні ідеали усної народної творчості (13 год.)		

уміє та відтворює зміст художнього тексту, висловлює власне ставлення до почутого/прочитаного; вичерпно відповідає на запитання за змістом художнього тексту; висловлює власні враження, викликані прочитаним/почутим; визначає ідейно-тематичний зміст художніх текстів; виявляє і відтворює прихований зміст художніх текстів; висловлює власні судження про художню правду і домисел; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; характеризує особливості форми художнього тексту, зумовленої змістом; розрізняє художні тексти різних жанрів; висловлює судження про актуальність художнього тексту на основі власного і чужого досвіду;	Міфи, казки і легенди як джерела пізнання світогляду наших предків, їхніх уявлень про світобудову, роль людини в земному світі та закони її співжиття з різними царствами природи. Міфи «Сокіл-Род» та «Дерево Життя». Символічність образів дерева і птахів в уявленні про світобудову. Персоніфікація у міфах. Ціннісні орієнтири міфів. (2 год.) Легенда «Про створення землі». Розкриття таємниць творення світу, людини, земних царств природи. Уважність до природи, відчуття спорідненості людини із землею, олюднення і опоетизація явищ природи. (1 год.) Казки як сплав реальності й уявлень про природу світу, життєвого досвіду і мрій народу. «Правда і Кривда». Казки про дуальну природу світу та вибір людиною духовних цінностей. Віра в силу добра. Відповідальність за власні вчинки. Прагнення жити за законами правди. (1 год.) «Панна Ганна». Міфологічні мотиви в казках про чарівні народження героїв та	Відтворення усно подій сюжету, визначення послідовності подій та пояснення їх взаємозалежності; пошук відповідей на запитання до змісту міфів і казок; представлення вражень від змісту міфів і казок, висловлювання власного ставлення до прочитаного; визначення тем, обговорення ідей, прихованого змісту текстів міфів, казок, легенд; розмірковування про художню правду і домисел у міфах, казках, легендах, про символічність образів; створення ілюстрацій до міфу, казки, легенди, використання інтернет-джерел; дослідження форми текстів (розрізнення жанрів: пошук характерних ознак міфу, казки, легенди у тексті); ролі персоніфікації у міфах; обговорення моральних цінностей, які виявляються у поведінці та вчинках персонажів казок; їхнього емоційного стану;
---	--	--

характеризує емоційний стан персонажів, їхню поведінку та вчинки; умотивовує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості художніх текстів; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; створює художні тексти визначених жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; визначає ключові слова в поетичному тексті; унаочнює та візуалізує художній текст (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи малюнки, світлини тощо для відтворення змісту; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль; ставлення: виявляє готовність сприймати художній твір як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій у часі та просторі; доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших.	героїнь. Безкорисливість, жертівність і мудрість головних героїв. (1 год.) Правда і вигадка в міфах, казках і легендах. Легенди у творчості сучасних письменників. Олександр Гаврош. «Легенда Мукачівського замку». Цінність правди у стосунках, покарання господаря замку за брехню, розкаювання за вчинене. (1 год.) Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год) Поетичний образ казкового світу. Ліна Костенко. «Затишно дітям в пазусі казок». Відображення дитячого захоплення казкою, вміння бачити казковий світ довкола себе. (1 год.) ТЛ: жанр, міф, казка, легенда, тема, троп, персоніфікація. ЖЦ: правдивість, вірність, відповідальність за власні вчинки, героїзм, краса, мудрість. МЗ: УМ: діалог, монолог, ситуація спілкування, мета і позиція мовця, адресат. ЗЛ: Світотворчі міфи в зарубіжній літературі: Давньоіндійські міфи «Творення», давньокитайський міф «Походження Неба та Землі», міф індіанців-гуронів «Як з'явилась Земля». Легенди середньовічної Європи.	аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців; представлення улюбленої казки, обґрунтування свого вибору; створення міфу, казки або легенди відповідно до мети та адресата; виразне читання поезії, дослідження залежності смислу поезії від виділених читачем ключових слів; заучування поезії напам'ять; ілюстрування змісту поезії та своїх вражень світлинами, малюнками, музикою, використання інтернет-джерел, представлення та пояснення свого вибору; дослідження виражальних засобів твору та їхнього впливу на емоційне сприймання поезії; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених людей, подій, ситуацій; розмірковування про актуальність цінностей: правдивості, вірності, відповідальності за власні вчинки, про героїзм, красу і мудрість; обґрунтування впливу вивчених творів на формування власних естетичних смаків.
--	--	---

	Зв'язок із історією походження української державної символіки. МК: Народне мистецтво. Світове дерево в українській народній культурі. Образ світового дерева в культурах різних народів.	
Інтерпретує зміст художнього тексту; виявляє і відтворює прихований зміст художнього тексту; формулює тему, ідею художнього тексту; характеризує особливості форми художнього тексту, розрізняє жанри; розрізняє складники структури байок і притч та пояснює їхні функції; висловлює судження про актуальність художнього тексту на основі власного і чужого досвіду; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; ставлення: толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії.	Байки і притчі. Повчальність і виховний зміст творів. Проблема вибору цінностей. Афористичність байок і притч. Байка «Хто ти є?». Про необхідність пізнавати самого себе, свою природу і вміння, виховувати у собі волю та гідність, здатність приймати життєво важливі рішення. Особливості побудови народної байки. (1 год.) Притчі «Середина світу» та «Хто розумніший». Життєві цінності у притчах: уміння логічно приймати рішення, проявляти кмітливість та винахідливість, бути уважним до власних вчинків та вчинків інших людей. Ідеї притч. (1 год.) ТЛ: байка, притча, ідея. ЖЦ: героїзм, вірність, гідність, кмітливість.	Обговорення прихованого змісту байок і притч; визначення тем, обговорення ідей творів; порівняння структур байки і притчі; визначення призначення байок і притч, обґрунтування своєї думки; створення ілюстрацій до змісту твору (на вибір), обґрунтування свого вибору, використання інтернет-джерел; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених людей, подій, ситуацій; розмірковування про актуальність цінностей: героїзму, гідності, вірності, кмітливості.
Представляє зміст художнього тексту, використовуючи різні способи і засоби візуалізації (фотоколажі, ілюстрації, комікси);	Бувальщини, перекази. Пошук морально-етичних ідеалів. Народна бувальщина «Про чоловіка, який мріяв побачити море». Народна мудрість з життєвого досвіду про те, що необхідно вірити у власні сили і йти за покликом мрії. (1 год.)	Переказування змісту народних бувальщин, переказів, ілюстрування вивчених творів; визначення тем та ідей; обговорення повчальності та виховної сили бувальщин і переказів;

добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; формулює тему та ідею художнього тексту; характеризує особливості форми художнього тексту; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; аналізує порушені в художньому тексті проблеми та висловлює власне бачення їх вирішення; уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості художніх текстів; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в художньому тексті і власним життєвим досвідом; висловлює власні судження про вплив художнього твору на формування життєвих цінностей; ставлення: толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії;	Народний переказ «Чарівне дзеркало». Сила, відвага та геройський дух захисників нашої землі. Наділення козаків надприродною силою. (1 год.) ТЛ: народна бувальщина, народний переказ. ЖЦ: відвага, віра у власні сили, цілеспрямованість, почуття гумору. МЗ: УМ: комунікативний намір. ЗЛ: Легенди про короля Артура (1-2 за вибором учителя). МК: Мистецтво кіно: Мультсеріал «Козаки навколо світу». «Українська студія анімаційних фільмів». Українафільм.	з'ясування різниці між народними бувальщинами і переказами; висловлювання власного бачення причиново-наслідкових зв'язків подій у творах; перенесення проблем з творів на життєвий досвід; ілюстрування змісту вивчених творів, пояснення ролі дібраних ілюстрацій, використання інтернет-джерел; аналіз діалогів, визначення комунікативних намірів співрозмовників (персонажів), успішності/неуспішності комунікації; дослідження проблематики творів; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених людей, подій, ситуацій; розмірковування про актуальність цінностей: відваги, віри у власні сили, цілеспрямованості, почуття гумору.
---	--	---

розуміє роль читання художніх текстів для гармонійного розвитку і самовдосконалення.		
Розуміє та відтворює зміст художнього тексту, висловлює власне ставлення до почутого; розрізняє складники структури художнього тексту, пояснює їхні функції; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль; визначає ключові слова у художньому тексті; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; умотивовує свої літературні вподобання; ставлення: толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії.	Загадки, прислів'я і приказки Розкриття основних ідей та «підказок» в казках, інших видах народної творчості, в побутовому спілкуванні, прояв життєтворчої сили думки і слова. Загадки і прислів'я про час, сонце, місяць і зорі. Прислів'я і приказки про правду і брехню. (2 год.) ТЛ: загадка, прислів'я, приказка, метафора. Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год.)	Відгадування загадок, визначення ключових слів для розуміння смислу, пояснення прислів'їв; пояснення особливостей будови прислів'їв, приказок і загадок, ролі метафори у загадках; проектування вивчених прислів'їв на змодельовані життєві ситуації; пошук у різних джерелах і представлення загадок і прислів'їв, обґрунтування свого вибору; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних прислів'їв і приказок; розмірковування про актуальність таких цінностей як кмітливість, допитливість, спостережливість, уважність.
ЖИВА КАЗКА ПРИРОДИ (7 год.)		
Розуміє та відтворює зміст художнього тексту; виділяє ключові слова у художньому тексті; унаочнює та візуалізує художній текст (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи малюнки, світлини тощо для відтворення змісту; формулює мотиви художнього тексту;	Ліричні твори: Богдан-Ігор Антонич. «Навчися мови лісової». Оксана Сенатович. «Друже мій». Замилування голосами та барвами природи, спонування до вдумливого і люблячого спілкування з усіма живими створіннями. (2 год.) ТЛ: ліричний твір, ліричний герой. МЗ:	Виразне читання поезій, дослідження залежності смислу поезії від виділених читачем ключових слів; заучування поезій напам'ять (на вибір); визначення мотивів поетичних творів; ілюстрування змісту поезій та своїх вражень світлинами, малюнками, музикою,

розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль; визначає ключові слова в поетичному тексті; висловлює власні судження про вплив художнього твору на формування власних естетичних смаків і читацьких інтересів; створює художні тексти, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; ставлення: усвідомлює цінність художньої літератури для формування естетичних смаків.	УМ: комунікативна мета, адресат. МК: Осінні пейзажі українських художників: Федір Манайло «Золота осінь», Катерина Білокур, «Багрянець осені».	використання інтернет-джерел, представлення та пояснення свого вибору; дослідження образності поетичних творів та впливу художніх засобів на емоційне сприймання поезії; написання художніх тестів (описів, розповідей, поетичних творів) про природу на основі власного життєвого досвіду; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: розмірковування про вплив вивчених поетичних творів на формування власних естетичних смаків, поглиблення уважного ставлення до природи.
Переказує та інтерпретує зміст художнього тексту; визначає ідейний зміст художнього тексту; представляє зміст художнього тексту, використовуючи різні способи і засоби візуалізації (фотоколажі, ілюстрації, комікси тощо); характеризує особливості форми художнього тексту, зумовлені змістом; характеризує вплив окремих художніх деталей на сприйняття змісту; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки;	Ірен Роздобудько. Пригодницька повість - казка «Пригоди на острові Клаварен» (фрагмент). Допитливість, наполегливість у досягненні поставленої цілі, почуття дружби і взаємодопомоги п'ятикласниць Клави та Ірини. Збагачення свого світогляду, утвердження цінностей у спілкуванні. Мрії, подорожі, пригоди сучасних дітей. (2 год.) ТЛ: пригодницький жанр, портрет, пейзаж. ЖЦ: допитливість, наполегливість, взаємодопомога, дружба, відвага, винахідливість. МЗ: УМ: діалог, монолог, комунікативний намір, комунікативна мета.	Переказування фрагментів твору; визначення ідейного змісту пригодницької казки; ілюстрування змісту твору; обговорення характерів персонажів твору, з'ясування ролі художніх деталей (портретних, пейзажних) для виявлення авторського задуму; розмірковування про особливості жанру пригодницької казки, визначення ролі портрета, пейзажу для сприймання змісту; пояснення поведінки і вчинків персонажок твору, характеристика їхнього емоційного стану; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування,

творчо опрацьовує художній текст: імпровізує зі змістом, з вибором персонажів, додає окремі епізоди розширює сюжет; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у художньому тексті, людей, подій, ситуацій, явищ тощо; висловлює власні судження про вплив художнього твору на формування власних читацьких інтерес; ставлення: усвідомлює потребу в читанні художньої літератури для задоволення та рефлексії над прочитаним.		визначення мети і позицій, комунікативних намірів мовців (персонажів); творче читання казки: додавання окремих епізодів, розширення сюжету, введення нових персонажів; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних емоцій, вражень, викликаних твором, свого ставлення до зображених у тексті подій і вчинків Клавдії та Ірини; розмірковування про вплив твору на формування власних читацьких інтересів та актуальність цінностей: наполегливості, взаємодопомоги, дружби, відваги, любові до подорожей, винахідливості.
Розуміє та відтворює зміст художнього тексту; самостійно складає простий план почутого; характеризує особливості форми художнього тексту, зумовленої змістом; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі; уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості художніх текстів; аналізує порушені в художньому тексті проблеми та висловлює власне бачення їх вирішення;	Детективні пригоди: Галина Вдовиченко. «36 і 6 котів-детективів» (фрагмент). Спорідненість світу людини зі світом тварин. Олюднення персонажів твору. Перенесення людських рис і звичок на поведінку котів. Уміння захищати себе і друзів, проявляти повагу і взаєморозуміння у стосунках з друзями, зважати на думку інших. Кмітливість у прийнятті важливих рішень. (3 год.) ТЛ: детективний твір, художня деталь. ЖЦ: повага, взаєморозуміння, кмітливість. МЗ:	Переказування змісту, сюжету окремих фрагментів твору, складання плану; пояснення залежності форми твору (детективна пригода) від його змісту; обговорення прихованого змісту твору, основної ідеї; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців; коментування висловлювань окремих персонажів твору; аналіз проблемно-тематичного та морально-етичного змісту твору;

за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в художньому тексті і власним життєвим досвідом; ставлення: готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання проблем.	УМ: діалог, монолог, ситуація спілкування, комунікативна мета і позиція. Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год.)	створення реклами книги «36 і 6 котів-детективів»; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача; знаходження аналогій між образами і ситуаціями, зображеними в художньому тексті, і власним життєвим досвідом; висловлення власного ставлення до порушених у творі проблем та способів їхнього розв'язання; розмірковування про цінності добрих вчинків, кмітливості, уміння захищати себе і друзів.
ЛЕГЕНДАРНІ ГЕРОЇ МИНУВШИНИ (2 год.)		
Вичерпно відповідає на запитання за змістом прочитаного тексту; стисло переказує зміст художнього тексту; формулює тему та ідею художнього тексту; розпізнає наявні в художньому тексті факти, судження та аргументи; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки; співвідносить зміст художнього тексту з історичним і культурним контекстом; аналізує порушені в художньому тексті проблеми та висловлює власне бачення їх вирішення; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані	Антін Лотоцький. Оповідання з народного переказу «Михайло-Семиліток». Проблеми зради, заздрості в колі найближчих людей, недовіри до надприродних здібностей Михайла-Семилітка. Жертовність і любов до рідної землі Михайла-княжича. (год.) Наталена Королева. Історична легенда-оповідання «Кирило Кожум'яка» (з циклу «Легенди старокиївські»). Лицарське благородство, сила і відвага, безкорисливе служіння рідній землі богатиря з народу – Кирила Кожум'яки. (1 год.) Прислів'я і приказки про лицарську честь.	Розмірковування про роль історичної пам'яті в житті народу; переказування змісту прочитаних творів, складання плану; визначення тем та ідей творів; виділення у тексті оповідання «Михайло-Семиліток» фактів, суджень та аргументів; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців; пояснення залежності поведінки та вчинків героїв творів від їхнього емоційного стану; розмірковування про символічність художніх образів;

прочитаним, своє ставлення до зображених у художньому тексті, людей, подій, ситуацій, явищ тощо; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; творчо опрацьовує художній текст: імпровізує зі змістом, з вибором персонажів, додає окремі епізоди розширює сюжет; ставлення: сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх текстах.	ЖЦ: благородство, відвага, жертовність, вірність, чесність, добро, сила волі, довіра до своїх мрій і бажань. МЗ: УМ: діалог, монолог, ситуація спілкування, комунікативна мета і позиція. ГЮ: Історичні згадки про походження Києва та держави Русі-України. МК: Пам'ятники Архангелу Михайлу - охоронцві Києва і всієї Русі-України у столиці нашої держави. Кіно: мультфільм «Архангел Михаїл».	співвіднесення змісту творів з історичним контекстом; визначення ціннісних пріоритетів персонажів вивчених творів; імпровізування зі змістом творів (на вибір) : розширення сюжету, додавання окремих епізодів; створення розповіді для публікації у соціальних мережах про власні враження від прочитаного твору; Обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та вплив твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених у легендах людей, подій, ситуацій; розмірковування про заздрість і зраду, про цінності героїзму, вірності, дружби, побратимства, жертовності у сучасному житті тощо.
РІЗДВО У НАШІМ КРАЮ (4 год.)		
Розуміє та відтворює зміст художнього тексту; формулює тему та основну думку художнього тексту; характеризує особливості форми творів, зумовлені змістом; інтерпретує зміст художнього тексту;	Колядки: «Коли не було з нащада світу», «Стоїть яворець тонкий, високий». Святкування Різдва і Нового року в Україні як відгоміння давніх світоглядних уявлень про народження світу. Символи Різдва – Дідух-рай, кутя, звичаї посівання і віншування як відлуння давніх міфологічних уявлень. Казкові і міфологічні мотиви в колядках. (1 год.)	Виразне читання, слухання і наспівування текстів колядок; виявлення казкових та міфологічних мотивів у колядках; визначення тематики та ідей колядок, щедрівок, віншувань;

характеризує вплив окремих художніх деталей на сприйняття змісту художнього тексту; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у художньому тексті, людей, подій, ситуацій, явищ тощо; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; представляє зміст художнього тексту, використовуючи різні способи і засоби візуалізації (фотоколажі, ілюстрації, комікси тощо); висловлює судження про актуальність художнього тексту на основі власного і чужого досвіду; ставлення: цінує і поважає українську звичаєву культуру, толерантно ставиться до інших культур.	Колядування, щедрування, посівання, віншування у дні зимових свят. Віра в цілющу силу слова, у здатність добрими побажаннями засівати щедрю долю господарям. Щедрівки: «Щедрик», «Ой сивая та й зозуленька». Мотиви весняного відродження природи, засівання словом доброї долі в українських народних щедрівках. (1 год.) Літературна казка: Зірка Мензатюк. «Казка про колядку». Традиції давнього українського Різдва в житті сучасних українців. Дива Різдвяної ночі. Віра в силу Різдва, у здійснення мрій в Різдвяну ніч, закоханість у природу Карпат та народних звичаїв метеоролога Олі. Наполегливість у досягненні своєї мети. (2 год.) Прислів'я і приказки про родину. ТЛ: колядка, щедрівка, віншування, літературна казка, сюжет. МЗ: ЗЛ: Ганс Крістіан Андерсен. «Снігова королева». МК: Виконання українських колядок і щедрівок зірками сучасної української естради (наприклад: Тіною Кароль та гуртом «GO-A»). Картини українських художників Миколи Пимоненка та Івана Сколоздри на тему Різдва. Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год.)	представлення інформації про святкування Різдва і Нового року представниками різних етнічних груп в Україні; про символи Різдва, ілюстрування своєї розповіді світлинами, малюнками, використання інтернет-джерел; дослідження особливостей форм колядок, щедрівок, посівань, віншувань; пояснення впливу виражальних мовних засобів у текстах колядок, щедрівок, віншувань (зменшувально-пестливі слова, повтори), художніх деталей (зорових, слухових) на сприйняття художніх образів; дослідження впливу художніх деталей на сприйняття змісту і головної героїні твору Зірки Мензатюк; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців; пояснення залежності поведінки та вчинків метеоролога Олі від її емоційного стану; визначення ціннісних пріоритетів персонажів казки; ілюстрування змісту казки; окреслення морально-ціннісного змісту вивчених творів; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів;
---	---	--

		розмірковування про роль традицій у нашому житті, про актуальність почуття відповідальності, любові до природи.
СВІТ ФАНТАЗІЇ (5 год.)		
Вибірково переказує зміст художнього тексту; самостійно складає простий план почутого; уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості художніх текстів; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки; розрізняє складники структури художнього тексту, відповідно до його жанрово-родової належності, стилевих особливостей та пояснює їхні функції; характеризує вплив окремих художніх деталей на сприйняття змісту художнього тексту; визначає спільне і різне в способах створення художніх образів; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань під час сприймання художнього тексту;	Галина Малик. Казка-повість «Мандри і подвиги хитромудрого переможця дванадцятиголового змія лицаря Горчика, його банкносоця Третього зайвого та красуні Каролі» (<i>фрагмент</i>). Мрійливість, безстрашність і вміння легко знаходити вихід з найважчих ситуацій славного лицаря Горчика, почуття гумору всіх цікавих і кумедних героїв казки, невтомність у пошуку пригод. (2 год.) Марія Чумарна. Пригодницько - фантастична повість «Прибулець із Сатурна» (<i>фрагмент</i>). Дружба п'ятикласника Василька з інопланетянином Лумпумчиком та однокласником Сашком. Пізнання світу і своєї власної сили, секрети справжньої дружби, фантастичні подорожі на інші планети з допомогою друзів-інопланетян. (3 год.) Прислів'я і приказки про дружбу. ЖЦ: взаєморозуміння, взаємовиручка, дружба. МЗ: УМ: діалог, монолог, ситуація спілкування, комунікативна мета і позиція.	Переказування змісту окремих епізодів творів, складання плану; виразне читання /інсценування уривків казки Галини Малик; обговорення характерів, поведінки, вчинків персонажів вивчених творів: Горчика, Василька Ігнатенка, Гриця; пояснення ролі інших персонажів у вивчених творах; визначення ознак казки у творах, ролі позасюжетних елементів (портрета, заголовків, пейзажів, інтер'єрів) та їхній вплив на сприйняття змісту; порівняння способів створення художніх образів у вивчених творах; аналіз діалогів/монологів персонажів: характеристика ситуації спілкування, визначення мети і позицій мовців; визначення ціннісних пріоритетів персонажів вивчених творів; оцінювання вчинків персонажів з точки зору власних моральних уявлень; ілюстрування творів і пояснення ролі дібраних ілюстрацій, використання інтернет-джерел;

аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; ставлення: виявляє потребу в читанні художньої літератури для задоволення та рефлексії над прочитаним.	ЗЛ: Льюїс Керрол. «Алісині пригоди у Дивокраї». Марк Твен. «Пригоди Тома Сойєра». МК: Кіно: Фільм «Аліса в Задзеркаллі» (2016).	обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та вплив твору на читача: висловлення власних почуттів, вражень від прочитаних творів, свого ставлення до зображених у творах людей, подій, ситуацій; розмірковування про секрети справжньої дружби, про важливість бути винахідливим, про готовність прийти на допомогу; висловлення думок про виховний вплив вивчених творів на читача.
ПІСНІ ВЕСНЯНОЇ ПОРИ (6 год.)		
Уважно слухає/читає поетичні твори; визначає ключові слова в художньому тексті; виокремлює в художньому тексті мотиви; характеризує вплив окремих художніх деталей на сприйняття змісту художнього тексту; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль; переказує та інтерпретує зміст художнього твору; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в художньому тексті і власним життєвим досвідом; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою;	Леся Українка. «Вечірня година». Мотив замилювання ідилією природи, пробудження гармонії в людській душі. (1 год.) Тарас Шевченко. «За сонцем хмаронька пливе». «Садок вишневий коло хати». Любов до природи рідного краю, відчуття спорідненості з рідною землею. Багатопланові картини сільського життя в поезії «Садок вишневий коло хати». (2 год.) Максим Рильський. «Ліс зустрів мене, як друга». Природа як джерело душевного і фізичного здоров'я людини, світ загадкових таємниць. (1 год.) Мирослав Дочинець. «У череві дерева» (із книги «Світован. Штудії під небесним шатром»). Любов до природи, вміння здобувати досвід виживання, пізнання власної сили у взаємодії із силами природи. (2 год.)	Демонстрування залежності виразного читання поетичних творів і їхнього змісту від виділених ключових слів, заучування поезій напам'ять; визначення основних мотивів поетичних творів; дослідження мови творів, пояснення впливу окремих художніх засобів (метафор, порівнянь, епітетів) на сприйняття смислу поезій; аналіз ліричного героя; коментоване читання твору М.Дочинця; дослідження проблематики та морально-етичного змісту оповідання М.Дочинця «У череві дерева»; ілюстрування вивчених творів світлинами, картинами, малюнками, музикою, пояснення

переживань тощо під час сприймання художнього тексту; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); ставлення: усвідомлює цінність художньої літератури для формування естетичних смаків.	ТЛ: віршована мова (рима, строфа, ритм), порівняння. ЖЦ: оптимізм, любов до природи, віра у власні сили. Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год.)	свого вибору, використання інтернет-джерел; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача; розкриття власного емоційного стану, настрою, переживань під час сприймання вивчених творів; розмірковування про морально-етичний вибір у ставленні до природи, про проблему пізнання самого себе, про секрети виживання серед природи, віри у власні сили; зіставляє враження від образів природи у вивчених творах із враженнями з власного життєвого досвіду; створення власного медійного продукту.
ВЕЛИКДЕНЬ В НАШІЙ УКРАЇНІ (5 год.)		
Вибірково переказує зміст художнього тексту; виявляє і відтворює явний і прихований зміст художнього тексту; знаходить у художньому тексті, відповіді на поставлені запитання; характеризує особливості форми художнього тексту, зумовлені змістом; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль, використовує окремі з них; характеризує вплив окремих художніх деталей на сприйняття змісту художнього тексту;	Олекса Воропай. Народний образ весни. (1 год.) Народні гаївкові ігри: «Воротар», «Шум», «Царівна». Закликання весни, привітання Великодня. Образи весни та персоніфікованих сил природи. Веснянки. (1 год.) Оксана Радушинська. «Казка про великодню писанку». Магічна роль писанки як символу народженого світу. Таємниці створення і дарування писанки. (3 год.) Прислів'я і приказки про родинні цінності.	Відтворення гаївок як гри, визначення їхньої мети; переказування змісту «Казки про великодню писанку», відтворення сюжету, пошук відповідей на поставлені запитання; дослідження символічного змісту писанок і використання для цього додаткових інформаційних ресурсів; аналіз особливостей форми гаївок, осмислення ролі окремих виражальних засобів (повторів, зменшувально-пестливих слів); дослідження впливу художніх деталей (побутових, пейзажних, портретних) на

добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації враження від художнього тексту; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; співвідносить зміст художнього тексту, з історичним і культурним контекстом; знаходить у художньому тексті відому і нову інформацію; аналізує порушені в художньому тексті проблеми та висловлює власне бачення їх вирішення; ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час сприймання художнього тексту; створює власний медійний продукт за мотивами вивчених творів; ставлення: виявляє пошанування української культури, толерантне ставлення до інших культур.	ТЛ: гаївки, веснянки. ЖЦ: відвага, наполегливість, традиції і звичаї. МК: Музична культура. Відеоролики із записами народних веснянкових ігор. Український живопис. Тема Великодня на картинах Івана Гончара, Івана Сколоздри, Івана Труша.	сприйняття змісту «Казки про великодню писанку», ролі діалогів, окремих персонажів; добирання ілюстрацій до вивчених творів і пояснення їхньої ролі для розуміння творів, використання інтернет-джерел; представлення вражень від вивчених творів; представлення інформації про святкування Великодня в Україні; розмірковування про цінність традицій для формування національної ідентичності, використання інтернет-джерел для пошуку інформації; виокремлення порушених у «Казці про великодню писанку» проблем і висловлення бачення їх вирішення; характеристика хлопчика Назара із «Казки про великодню писанку»: його емоційного стану, поведінки, вчинку; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: розкриття власного емоційного стану, настрою, переживань під час сприймання вивчених творів; розмірковування про морально-етичний вибір у ставленні до матері, про цінність народних традицій, про відвагу, наполегливість; створення власного медійного продукту за мотивами вивчених творів (мультфільму/ театральної сценки/ відеоролика/коміксу тощо).
УКРАЇНА - НАЙДОРОЖЧИЙ СКАРБ (5 год.)		

Визначає ключові слова в художньому тексті; розуміє та відтворює зміст почутого художнього тексту; розпізнає основні виражальні засоби, пояснює їхню роль, використовує окремі з них; порівнює зміст і художні засоби поетичних творів на одну тему; визначає основну ідею художнього тексту; характеризує особливості форми художнього тексту, зумовленої змістом; розрізняє художні тексти різних жанрів у контексті авторського задуму; добирає ілюстрації до художніх творів і пояснює їхню роль для поглиблення сприйняття художнього тексту; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо); розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань тощо під час сприймання художнього тексту; висловлює власні судження про вплив художнього твору на формування ціннісних орієнтирів; ставлення: толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії.	Павло Тичина. «Не бував ти у наших краях». Василь Сухомлинський. «Про рідний край». Рідний край, земля предків, рідна мова – найвищі цінності людини, даровані їй Богом. Емоційність і багатоплановість образу української землі і її народу. Зв'язок людини з рідною землею як із найдорожчим скарбом усіх поколінь. (2 год.) Костянтина Малицька. «Чом, чом, земле моя». Сила материнства землі, батьківщини, жінки-матері. (1 год.) Народна притча «Старий дуб і діброва». Одностайність роду у захисті своєї свободи, мудрість і невідступність перед силою ворога. (1 год.) Марія Чумарна. Літературна притча «Дзвіночки». Усвідомлення цінностей життя в рідному краю, вміння вслухатися в невидимі дзвіночки, що звучать у серці людини лише на батьківщині. (1 год.) Прислів'я про рідний край. ТЛ: мотив ліричного твору. ЖЦ: рідна мова, батьківщина, готовність боронити рідний край, жертвність. МЗ: ЗЛ: Якуб Колас. «Старий ліс». Аблязіз Велієв. «Рідне гніздо». Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей. (1 год.)	Спостереження за сприйняттям змісту поетичних творів залежно від виділених ключових слів, виразне читання поезій; коментоване читання притч, розкриття внутрішнього, прихованого змісту притч «Старий дуб і діброва» «Дзвіночки»; дослідження художніх образів, ролі основних виражальних засобів у вивчених творах (повторів, риторичних питань, метафор, епітетів, діалогів), особливостей форм поетичних творів, притчі; порівняння способу передачі любові до рідної землі у поетичних творах; визначення мотивів поетичних творів, ідей поезій і притч; дослідження: як жанр твору допомагає авторові реалізувати свій задум; добирання ілюстрацій до вивчених творів і пояснення їхньої ролі для розуміння змісту творів, використання інтернет-джерел; читання і коментування прислів'їв; створення власного медійного продукту, обговорення; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до прочитаного та впливу твору на читача: розкриття власного емоційного стану, настрою, переживань під час сприймання вивчених творів; розмірковування про морально-етичний вибір у ставленні до рідної мови, рідного краю
--	---	---

Підсумкові уроки. (1год.) Розвиток мовлення. (4 год.)

За мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо; створює художні тексти, медіатексти визначених жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; створює розповіді про власні враження від прочитаних творів для публікації у соціальних мережах; використовує творчо стилізові риси художніх текстів у процесі створення власного тексту; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; коригує текст на основі проведеного аналізу; ставлення: усвідомлює необхідність поваги до чужої інтелектуальної праці, дотримується академічної доброчесності; виявляє готовність продукувати нові ідеї, спонукає до цього інших осіб.	Розвиток творчості, інтеграція медіаграмотності, актуалізація цінностей у власних творчих роботах, удосконалення грамотності.	Створення власних медійних продуктів за мотивами прочитаного(на вибір); презентація власних художніх текстів, медіатекстів, створених на основі власного життєвого досвіду; аналіз, взаємний аналіз, коригування змісту і грамотності написаного тексту; презентація створеного творчого продукту; обговорення емоційно-ціннісного ставлення до творчих продуктів своїх однокласників: висловлення власних емоцій, вражень від почутого/прочитаного/побаченого; розмірковування про необхідність поваги до чужої інтелектуальної праці, важливості дотримання академічної доброчесності.
Позакласне читання. (4 год.)		
Ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів.	Віктор Близнець. Земля світлячків. Оксана Сенатович. Малий Віз. Сашко Дерманський. Король Буків, або Таємниця Смарагдової Книги.	Презентація і обговорення прочитаного.
	Ірина Цілик. Місторія однієї дружби. Література рідного краю. Ознайомлення з поетичними творами Вінниччини. Ознайомлення з прозовими творами письменників Вінниччини (2 год)	

ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАПАМ'ЯТЬ

Ліна Костенко. «Затишно дітям в пазусі казок».

Богдан-Ігор Антонич. «Навчися мови лісової». Оксана Сенатович. «Друже мій».(на вибір)

ІІІ ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р.: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017): <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16 січня 2020 р.): <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
4. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>
5. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН №795 від 12.07.21).
6. Підручник «Українська література. 5 клас» (автори: Марія Чумарна , Наталія Пастушенко « Українська література: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан , - 2024.- 200 ст.)
7. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>
8. Зміни до типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти: наказ МОН № 1120 від 09.08.2024
9. Наказ МОН 1093 від 02.08.2024 Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання.
10. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІСНИК. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО 2024-2025 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ, КВНЗ ВАБО.
11. Методичні рекомендації щодо викладання предметів мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література, зарубіжна література, польська мова, інтегровані курси) в закладах загальної середньої освіти Вінницької області у 2024/2025 н. р.

ДОДАТОК

Електронні ресурси з української літератури для учнів Центральна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=68>

Адреси бібліотек України для дітей <https://chl.kiev.ua/default.aspx?id=40>

Бібліотека української літератури <https://www.ukrlib.com.ua/> КЛЮЧ («Краща література юним читачам») <https://chl.kiev.ua/key>

Львівська обласна бібліотека для юнацтва імені Романа Іваничука <http://bibliotekanarynku.com/>

Національна бібліотека України для дітей <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=3834>

Полтавська обласна бібліотека для дітей імені Панаса Мирного <http://odb.poltava.ua/>

Фанфіки українською <http://fanfikyuua.blogspot.com/>

Централізована система бібліотек для дітей м. Дніпро <http://www.childlib.dp.ua/>

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (культурно-просвітницький блок) <http://surl.li/qqbi>
Електронна бібліотека «Librarius» <https://librarius.pro/>
Електронна бібліотека «Чтиво» <https://chtyvo.org.ua/>
Світ літератури <https://svitliteraturu.com/> Kolyba. Портал про Закарпаття. Закарпатські народні казки <https://www.kolyba.org.ua/biblioteka/zakarpatski-kazki>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Наказ МОН № 1093 від 02.08.2024 року
Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ			
	Група результатів 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на окремі прості запитання за змістом почутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на окремі прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> демонструє вміння записувати висловлення, зокрема в цифровому середовищі; частково відтворює способи діяльності за наданим зразком, припускаючись різного виду помилок; порівнює написане зі зразком і коригує за допомоги вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на окремі прості запитання, припускаючись суттєвих помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, використовуючи короткі однотипні фрази
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на частину простих запитань за змістом почутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на частину простих запитань за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних	<i>Учень / учениця:</i> відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і частково записує їх, демонструючи усвідомлення окремих фактів і елементарних уявлень;	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок; виконує прості завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та

	за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, частково корегує його за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази й повторюючи сказане співрозмовниками
3	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого, припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки простими фразами; переписує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту почутого	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки щодо прочитаного / переглянутого простими фразами; переписує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту	<i>Учень / учениця:</i> відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, коригує його лише за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; припускається суттєвих помилок; відповідає на частину простих запитань; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; висловлюється простими фразами; часто переписує, уточнюючи потрібну інформацію
4	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію, отриману від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; пояснює зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, може пояснити окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за зразком під керівництвом учителя; виконує деякі обов'язки, розподілені в групі, для розв'язання пошукових та/або творчих завдань; підтримує ініційоване іншими спілкування в межах обговорюваної

				теми, використовуючи прості фрази, обмежено вживаючи наукові поняття
5	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; долучається до спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; коментує зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, демонструє утруднення в дотриманні мети та врахуванні адресата, записує висловлення в довільній формі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в передаванні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує основні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця=0\</i> <i>\n=</i> застосовує основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; може пояснити основні поняття / явища / навчальні дії; виконує незначну частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу, під час роботи в групі; долучається до обговорення відомої теми, використовуючи прості фрази, доречно вживаючи окремі наукові поняття
6	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; спілкується в межах запропонованої теми без значних утруднень	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; коментує зміст прочитаного / переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, враховуючи мсту та адресата, записує висловлення відповідно до вимог жанру; відповідає на запитання вчителя щодо структурно-сислової завершеності власного висловлення в передаванні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії, наводить прості приклади; виконує самостійно частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом; розпізнає з допомогою вчителя окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх, зокрема під час роботи в групі; спілкується щодо способу виконання дослідницького та/або творчого завдання, доречно вживаючи основні наукові поняття

7	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює в почутому інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; спілкується в межах запропонованої теми; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює з тексту / медіатексту інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо змісту прочитаного / переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює у запропонованих джерелах потрібну інформацію; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом самостійно або в співпраці з однокласниками, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх; долучається до обговорення окремих етапів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить окремі аргументи й приклади
8	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями почуте; добирає прийнятний із запропонованих способів для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; заохочує до спілкування й долучається до обговорення певної теми; наводить аргументи й приклади щодо почутого	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями зміст прочитаного / переглянутого; добирає прийнятний із запропонованих способів для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення змісту й форми прочитаного / переглянутого, наводить аргументи й приклади	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо змісту та форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.	<i>Учень / учениця:</i> порівнює, зіставляє наукову інформацію з обраних джерел про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, порівнює матеріал за визначеними ознаками; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення процесу та результатів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить аргументи й приклади, доречно використовуючи наукові поняття
9	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з різних джерел інформацію за визначеними критеріями,	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з кількох текстів / медіатекстів інформацію за визначеними	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію з різних джерел щодо мовних і мовленнєвих одиниць,

	перетворює почуте в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок почутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; ініціює спілкування та обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми; наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	критеріями, інтерпретує зміст прочитаного / переглянутого й перетворює його в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок прочитаного / переглянутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми, наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації в умовах взаємодії (зокрема в цифровому середовищі) з учителем або однокласниками; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень.	мовних і літературних явищ, упорядковує / представляє її в різні способи; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі, відомим способом; обговорює результати наукової та/або творчої роботи, доречно коментує їх, спираючись на знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
10	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних джерел; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обирає доречний спосіб комунікативної взаємодії в групі; переконливо аргументує свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних текстів / медіатекстів; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обстоює свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну інформацію з різних джерел, виявляючи проблеми, що можуть бути досліджені науково, визначає способи використання досліджених одиниць і явищ у власній творчості; виконує дослідницькі та/або окремі творчі завдання самостійно або в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; аргументує власну позицію щодо наукових та/або творчих питань, зокрема в межах вирішення спільних завдань, спираючись на авторитетні джерела
11	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює інформацію з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; обирає ефективний спосіб	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює інформацію з різних текстів / медіатекстів, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях;	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі;	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює й оцінює за визначеними критеріями наукову інформацію щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; використовує мовні засоби для

	комунікативної взаємодії в групі; розвиває ідеї / думки учасників спілкування щодо обговорюваної теми та вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань	розвиває ідеї / думки учасників обговорення прочитаного / переглянутого, вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань	самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень.	втілення творчих задумів, виявляючи власні вподобання; розвиває наукові / творчі ідеї учасників обговорення, вибудовує логічну аргументацію на основі знань про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
12	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувуючи ризики й прогножуючи наслідки; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних поглядів і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних текстів / медіатекстів інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, виявляючи оригінальність, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувуючи ризики й прогножуючи наслідки; переконливо аргументує позицію щодо прочитаного / переглянутого, виявляє толерантність до різних поглядів.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту, завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує й уточнює (за потреби); вільно використовує мовні засоби, зокрема експериментує з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел наукову інформацію про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, доцільно використовує її в дослідницькій і творчій діяльності; виконує самостійно або в групі дослідницькі завдання (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінально використовує мовні засоби для втілення творчих задумів; узгоджує різні позиції щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів

РЕКОМЕНДОВАНІ ВИДИ РОБІТ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 5 КЛАСІ НУШ

Семестри I / II

Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями літературних знань і компетентностей 3 / 3

Уроки позакласного читання 2 / 2

Література рідного краю 1 / 1

1. Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання

Аудіювання 1 / 1

2. Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння

Розвиток мовлення (усно) 1 / 1

3. Сприймає письмові тексти/ Читання

Читання вголос 1* / 1*

4. Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо

Розвиток мовлення (письмово) 1 / 1

* Види діяльності, перевірка яких здійснюється індивідуально протягом семестру (на розсуд учителя); для них не виділяються окремі уроки.

ВИДИ РОБІТ ІЗ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УРОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- складання оповідання (казки) за прислів'ям;
- добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
- введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
- усний переказ оповідання, епізоду твору;
- твір-характеристика персонажа;
- написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
- написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
- твір-опис за картиною;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфу підручника);
- підготовка проєкту (з можливим використанням мультимедійних технологій) –індивідуального чи колективного –з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;
- написання реферату, есе, мінітворів, відповідей на проблемні питання;
- ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;
- написання листа авторові улюбленої книжки;
- інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.
- підготовка рекламних роликів та літературних білбордів, буктрейлерів та презентацій, мемів, колажів та летбуків, пазлів і ментальних карт, ілюстрацій та коміксів тощо;
- створення віртуальних сторінок письменників у соціальних мережах, акаунтів літературних персонажів, листів-звернень, відеолістів.

ВИРАЗНЕ ЧИТАННЯ

Вимоги до виразного читання

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).
2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.
3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Орієнтовна кількість слів для вивчення напам'ять уривків прозових текстів

Клас	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й
Кількість слів	50–60	60–70	70–80	80–90	90–100

Рекомендуємо вчителям самим визначати уривки прозових творів (один раз на рік). Для вивчення уривка прозового тексту напам'ять краще вибирати пейзажі, описи зовнішності (характеру) літературного героя чи описи інтер'єру (екстер'єру) будівлі.

Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів
(за О.О. Ісаєвою)

Бали Критерії оцінювання

Початковий рівень

- 1 Учень/учениця монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту.
- 2 Учень/учениця невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору.
- 3 Учень/учениця читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок.

Середній рівень

- 4 При читанні напам'ять твору учень/учениця допускає значну кількість помилок різного характеру.
- 5 Учень/учениця читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення.
- 6 Учень/учениця читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами.

Достатній рівень

- 7 При читанні напам'ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно.
- 8 Вивчений напам'ять твір учень/учениця читає з окремими декламаційними огріхами.
- 9 Учень/учениця виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності.

Високий рівень

- 10 Учень/учениця виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам'ять.
- 11 Вивчений напам'ять твір учень/учениця декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного.
- 12 Читання напам'ять твору учнем/ученицею відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень/учениця виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору.